

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref	Vår ref	Dato
	2021/9192-CEAR	22.09.2021

Høringsuttalelse fra Universitetet i Bergen om endringer i universitets- og høyskoleloven, fagskoleloven og opplæringsloven

Universitetet i Bergen viser til høringsbrev av 2. juli 2021, om forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven kapittel 3, 4, 5 og 7, fagskoleloven og opplæringsloven. Vi takker for muligheten til å komme med innspill.

Universitetet i Bergen har følgende kommentarer og innspill, sortert etter lovforslagets kapitler:

Kapittel 3 og 4: NOKUT og Klage over godkjedkjenningsvedtak – klagenemdas vedtakskompetanse

Det foreslås å flytte godkjenning av generell utenlandsk høyere utdanning, utenlandsk fagskoleutdanning og utenlandsk fag- og yrkesopplæring fra NOKUT til det nye Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. I tillegg blir det foreslått at det opprettes en felles nasjonal klagenemd i saker om generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning, som i motsetning til dagens klageorgan, vil ha en klagebehandling etter reglene i forvaltningsloven hvor alle sider av vedtaket kan prøves, jf. forvaltningsloven § 34.

Universitetet i Bergen støtter departementet i at det vil være hensiktsmessig å samle alle oppgavene som er knyttet til godkjenning og vurdering av utenlandsk utdanning til et organ. Vi er også enige i at det er behov for en tydeliggjøring av NOKUTs uavhengighet, og at det å fjerne forvaltningsmessige godkjenningsoppgaver, og dermed rendyrke NOKUT som et tilsynsorgan, fremstår som en god regelverksendring.

Til punktet om den nye klagenemdens vedtakskompetanse støtter vi at slike vedtak vil være bestemmende for søkers rettigheter og dermed vil være å regne som enkeltvedtak etter fvl. § 2 første ledd bokstav b. Siden generell godkjenning av utenlandsk utdanning ikke lenger skal regnes som en faglig uavhengig oppgave, og skal avgjøres av en ny felles nasjonal klagenemd under Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, mener vi i likhet med departementet at det ikke lenger foreligger hensyn som taler for en begrensning i prøvingen av vedtaket.

Kapittel 5: Faglig oppfølging av studentene – utdanningsplan

I høringsnotatet foreslås det å gjøre endringer i lovens § 4-2 for å tydeliggjøre at en utdanningsplan ikke kun er ment som et verktøy for studentene i planleggingen av studiene, men at utdanningsplanen også skal fungere som et virkemiddel for institusjonene til å få studentene til å fullføre studiene på normert tid.

Universitetet i Bergen stiller spørsmålsteget ved om utdanningsplanen er det beste virkemiddelet til å få flere studenter til å fullføre på normert tid, og vil derfor oppfordre departementet til å se på andre virkemidler som kan være bedre egnet. For oss er det viktig at studentenes fleksibilitet i studieløpet fortsatt kan bestemmes i samråd med fagmiljøene, og at utdanningsplanen kan fungere som et virkemiddel for god faglig oppfølging.

Kapittel 6, 7, 8 og 9: Krav om tilrettelegging, universell utforming og lovfestet rett til permisjon.

I kapittel 6 foreslås det å endre kravet til universell utforming fra «så langt det er mulig og rimelig», til kravet som følger av likestillings- og diskrimineringsloven § 17 om at plikten til «universell utforming gjelder ikke utforming som innebærer en uforholdsmessig byrde». Departementet pålegger på den måten institusjonene i enda større grad å legge til rette for universell utforming.

I kapittel 7 foreslås det å tydeliggjøre hvem som omfattes av lovens § 4-3 (5) begrep om «særskilte behov» ved å legge til at studenter med «fysiske, psykososiale og læringsmessige utfordringer av en vesentlig, midlertidig karakter» faller under begrepet. I kapittel 8 foreslås det også å presisere at studenter med mindreårige barn har krav på tilrettelegging. I kapittel 9 foreslås det å lovfeste studenters rett til permisjon under studiene. Universitetet i Bergen stiller seg bak alle forslagene i kapittel 6 og 8. Vi stiller oss også bak forslaget i kapittel 9, og presiserer at studentene ved vår institusjon allerede har en tilsvarende rett til permisjon i gjeldende forskrift.

Til kapittel 7 ønsker vi en presisering eller en tydelig føring på hvor grensen for tilrettelegging skal gå, spesielt i saker som ikke omhandler universell utforming og praktisk og fysisk tilrettelegging, men om tilrettelegging som begrunnes i ulike former for konsentrasjons- og læringsvansker knyttet til psykososiale forhold eller diagnoser. Vi etterlyser, i slike tilfeller, holdepunkter for når et tiltak medfører en «uforholdsmessig byrde», og hvorvidt tilretteleggingen «innebærer en byrde som veier tyngre enn de positive effektene av tilretteleggingen for den enkelte student.» jf. NOU 2020:3.

Kapittel 11 og 12: Institusjonenes læringsmiljøutvalg

Departementet presiserer i kapittel 11 at læringsmiljøutvalgene fortsatt skal ivareta de konkrete oppgavene som ble fjernet fra bestemmelsen ved lovendringen tidligere i 2021. De foreslår også nå at institusjonene kan opprette flere læringsmiljøutvalg, eller underutvalg til et eksisterende, dersom læringsmiljøutvalget opplever å ikke være tett nok på det faktiske arbeidet med læringsmiljøet.

I tillegg foreslås det en omstrukturering av bestemmelsene som omhandler læringsmiljøet, for å gjøre loven enklere å lese og forstå.

Universitetet i Bergen er enig med departementet i at det ved noen institusjoner, spesielt de med flere campuser over store geografiske områder, kan være en god løsning å opprette flere læringsmiljøutvalg for å komme tett nok på miljøet og kunne ivareta kravene til læringsmiljøet. Vi ser likevel ikke for oss at det er noe UiB kommer til å opprette på kort sikt.

Forslaget om å omstrukturere bestemmelsene som omhandler læringsmiljøet vil kunne bidra til klarlegging, samt gi institusjonene og studentene større muligheter til å ivareta sine interesser og rettigheter. Vi er derfor positive til denne omstruktureringen.

Kapittel 13: Institusjonens klagenemnd

Departementet foreslår to alternative lovbestemmelser som omhandler klage og førstegangsbehandling av enkeltsaker ved institusjonene. Alternativ 1 innebærer at institusjonene kan utvide dagens (klage)nemnd fra 5 til 10 medlemmer. Alternativ 2 innebærer at institusjonene kan opprette to nemnder, en nemnd som behandler saker som førsteinstans og en klagenemnd som behandler klagesaker. Departementet ønsker i sitt høringsnotat innspill på hvilken av de to alternative måtene å organisere institusjonens klagenemnd på som er mest hensiktsmessig.

Vi vil innledningsvis presisere at det er viktig for oss at universitets- og høyskoleloven er fleksibel, slik at vi kan fortsette å organisere Den sentrale klagenemnd på den måten vi anser best. Dette samtidig som at studentenes rettssikkerhet ivaretas og saksbehandlingstidene holdes på et akseptabelt nivå. Vi mener imidlertid at disse hensynene er ivaretatt ved nemndas sammensetning slik den er i dag, med 5 medlemmer bestående av en leder med dommerkompetanse, to vitenskapelig ansatte ved universitetet, samt to studentmedlemmer. Universitetet i Bergen ser derfor ikke at det er behov for å utvide nemnda med ytterligere fem medlemmer. Erfaring fra vår klagenemnd tilsier at 5 medlemmer, med slik ulik bakgrunn og erfaring, utgjør en god og representativ nemnd som er godt rustet til å fatte korrekte avgjørelser i enkeltsaker.

Som pekt på av departementet har saker som har blitt behandlet av institusjonenes klagenemnder økt de siste årene. Antall fuskesaker har også, særlig i forbindelse med covid-19-pandemien, økt. Slik er det også ved UiB. Både nemndas medlemmer og sekretariatet bruker tilsvarende mye tid og ressurser på nemndsarbeidet. I den grad det har vært problemer knyttet til lang saksbehandlingstid, opplever likevel ikke UiB at det skyldes forhold knyttet til selve organiseringen av Den sentrale klagenemnd, men heller saksbehandlingskapasiteten i UiB-organisasjonen.

Vi kjenner oss ikke igjen i problematiseringen, og vi ønsker dermed å videreføre dagens ordning med en (klage)nemnd som består av 5 medlemmer og som behandler saker både som førsteinstans og som en klagenemnd som behandler klagesaker. Vi anser ikke at økt administrasjon på et område der vi ikke opplever utfordringer er ønskelig, og støtter derfor ikke forslaget om å opprette to nemnder.

Vi merker oss at forslagene er formulert som en «kan»-regel, og vil i den forbindelse presisere at vi setter pris på en fleksibilitet som gjør at vi som institusjon kan gjøre de endringer vi finner fordelaktig, dersom behovet skulle melde seg for vårt vedkommende i fremtiden.

Departementet ønsker videre innspill på begrepsbruken i bestemmelsen, hvor det foreslås å endre «klagenemnd» til «nemnd» for å unngå misforståelser i saker hvor nemnda behandler sakene som førsteinstans. Selv om UiB har forståelse for at begrepsbruken kan være egnet til å skape noe forvirring, mener vi at en slik endring kan medføre pedagogiske utfordringer i hverdagen da begrepet «nemnd» vil favne for vidt. Vi anser for øvrig at UiB som institusjon må ivareta informasjonsansvaret vårt og få frem studentenes klagemuligheter på en tydelig måte, både i tilfeller hvor Den sentrale klagenemnd behandler saker som førsteinstans og som klageinstans.

Avslutningsvis ønsker vi å komme med en bemerkning til forslaget om at medlemmene, herunder nemndas leder, kan ha en funksjonstid på maksimalt 4 år. Erfaringer fra vår klagenemnd viser at en leder/varaleder med erfaring utover 4 år, er svært verdifullt for nemndas arbeid. Vi ønsker dermed en mulighet for at nemndas leder/varaleder kan sitte sammenhengende i nemnda i to perioder (til sammen 8 år).

Kapittel 14: Formelle feil på eksamen

Universitetet i Bergen støtter presiseringen som medfører at institusjonene behandler klager på formelle feil på eksamen som førsteinstans og at Den sentrale klagenemnd er klageinstans.

Vennlig hilsen

Margareth Hagen
Rektor

Robert Rastad
universitetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.